

вимагають від учених-адміністративістів більш ґрунтовних напрацювань з проблем удосконалення системи джерел норм адміністративного права. Тому ми припускаємо, що в результаті цього цілком може виникнути необхідність у корегуванні висловлених автором думок, бо, як відомо, істина може народитися лише в дискусії.

ЛІТЕРАТУРА

1. Константи́й О.В. Джерела адміністративного права України: монографія / О.В. Константи́й. – К.: Українське агентство інформації та друку «Рада», 2005. – 120 с.

УДК 32.019.51.001.42

ІДЕОЛОГІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ГРОМАДСЬКОГО КОНТРОЛЮ У ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ: ВИДИ ТА ЗМІСТ

Сквірський І.О., к.ю.н., доцент

Запорізького національного університету

У статті зроблено спробу виділити та проаналізувати ідеологічні передумови громадського контролю у публічному управлінні. Через призму Конституції України, сучасних наукових концепцій автором доводиться, що основними ідеологічними передумовами виникнення та функціонування громадського контролю є концепція «людини та її прав і свобод як найвищої соціальної цінності», концепція «народу як єдиного джерела влади» та концепція «громадянського суспільства». З'ясовується зміст названих концепцій та їх взаємозв'язок з інститутом громадського контролю.

Ключові слова: контроль, громадський контроль, публічне управління, права людини, громадянське суспільство.

Сквирский И.О. ИДЕОЛОГИЧЕСКИЕ ПРЕДПОСЫЛКИ ОБЩЕСТВЕННОГО КОНТРОЛЯ В ПУБЛИЧНОМ УПРАВЛЕНИИ: ВИДЫ И СОДЕРЖАНИЕ / Запорожский национальный университет, Украина

В статье сделана попытка выделить и проанализировать идеологические предпосылки общественного контроля в публичном управлении. Через призму Конституции Украины, современных научных концепций автором доказывается, что основными идеологическими предпосылками возникновения и функционирования общественного контроля является концепция «человек и его права и свободы как наивысшая социальная ценность», концепция «народа как единственного источника власти» и концепция «гражданского общества». Исследуется содержание названных концепций и их взаимосвязь с институтом общественного контроля.

Ключевые слова: контроль, общественный контроль, публичное управление, права человека, гражданское общество.

Skvirskiy I.O. IDEOLOGICAL PRECONDITIONS OF PUBLIC CONTROL WITHIN PUBLIC ADMINISTRATION: TYPES AND CONTENT / Zaporizhzhyy national university, Ukraine

An attempt to isolate and analyze the ideological preconditions of public control within public administration is made in the article. Through the prism of the Constitution of Ukraine, modern scientific concepts the author proved that the basic ideological preconditions of social control's origin and functioning is the concept «A man and his rights and freedoms as the highest social value», the concept «The people as the only source of power» and the concept «Civil society». The content of the stated concepts and their relationship with the institution of public control is researched.

Social control, is the mechanism of self-regulation in social systems (groups, teams, organizations, and society in general), implemented by regulation (moral, legal, administrative, etc.) control the behavior of people is essential for the functioning of society as it is an effective guarantee of social security and stability.

Giving individuals a number of rights, including in relation to the state, must be accompanied by the development of mechanisms to guarantee, as one of them, in our opinion, is the public control. Thus, we can conclude that social control as a phenomenon can only exist in that state, where priority is recognized rights and rights to public power entities. But on the other hand, you must also take into account the fact that public control is the means by which individuals can achieve practical implementation of the provisions laid down in Art. 3 of the Constitution of Ukraine.

Both the state and civil society possesses some impact on their counterparties. It is clear that the state has a greater ability in this area, while, in fact, only public control over the actions and decisions of public authorities is achievable for civil society.

Thus, social control can develop and operate only within civil society, which therefore should be considered as a prerequisite for its existence. At the same time, in this area can be traced bond and a different order. In this case that public control, being formed within civil society, becoming unmistakably means by which civil society performs its task.

So, given the above, we note that as the main ideological preconditions and operation of public control should be considered the concept of "man and his rights and freedoms as the highest social value, "the concept of "people as the sole source of power" and the concept of "civil society".

Key words: control, public control, public administration, human rights, civil society.

Аналіз наукової літератури дозволяє дійти висновку, що проблематика громадського контролю усе частіше і частіше стає предметом обговорення на сторінках відповідних видань. Зазначеним питанням цікавляться представники різних галузей науки. Не стали у цьому плані виключенням і вчені-правознавці, які концентрують свою увагу навколо вивчення особливостей здійснення громадського контролю за окремими напрямками (сферами) функціонування органів публічної влади. У цьому плані можна назвати насамперед праці С.Ф. Денисюка, О.В. Джафарової, О.М. Музичука, В.С. Шестака та ін. Разом з цим, ознайомлення з доробками названих вчених показує, що останні не надто багато уваги приділяють вивченню засадних положень інституту громадського контролю, концентруючи свою увагу, як наслідок, на з'ясуванні спеціальних питань.

З огляду на викладене, актуальним та практично корисним виглядає питання про з'ясування ідеологічних передумов становлення та розвитку громадського контролю в Україні. Принагідно зазначимо, що даній темі властивий високий рівень наукової новизни, оскільки до сьогоднішнього дня вона не була предметом наукового аналізу.

Приступаючи до вирішення завдання даного дослідження, зазначимо, що громадський контроль, тобто механізм саморегуляції у соціальних системах (групах, колективах, організаціях, суспільстві у цілому), що здійснюється за допомогою нормативного (морального, правового, адміністративного тощо) регулювання поведінки людей, є необхідною умовою функціонування суспільства, оскільки він є ефективною гарантією соціальної безпеки та стабільності. Історія свідчить про те, що державно-владні інститути будь-якої з форм державного устрою чи правління за відсутності над ними контролю схильні відроджуватися та деградувати. Такі умови є сприятливою сферою для розвитку тоталітарних методів управління, що неминуче призводить до обмеження прав і свобод людини. Крім того, такий контроль надає реальну можливість населенню впливати на політичні процеси в суспільстві, бути активним учасником державного життя [1].

Розуміючи, таким чином, необхідність існування громадського контролю як явища, держава має вживати рішучих кроків у напрямку забезпечення його належного та ефективного функціонування. Зазначена діяльність, на наш погляд, має здійснюватися, так би мовити, на двох рівнях. У даному випадку мова йде про те, що спочатку необхідно закласти необхідні ідеологічні та правові передумови для становлення громадського контролю (перший рівень), а потім розробити механізми (процедури) його реалізації (другий рівень). Зазначені завдання мають виконуватися спільно та послідовно. У протилежному випадку інститут громадського контролю перетвориться у правову фікцію.

Розпочинаючи розмову про ідеологічні передумови громадського контролю наголосимо на тому, що, на наш погляд, зазначений феномен міг виникнути лише на теренах тієї держави, яка визнає людину в якості найвищої соціальної цінності, та зобов'язується не порушувати її права, свободи та законні інтереси. Зазначене положення, як відомо, закріплено у ст. 3 Конституції України [2], в якій зазначено, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю, а держава, у свою чергу, відповідає перед людиною за свою діяльність.

В основу наведеної конституційної формули покладено природно-правову концепцію прав людини, яка полягає в обґрунтуванні їх поза державного походження. Згідно з нею права людини є невід'ємними властивостями кожної людини і суттєвою ознакою її буття; без них вона не може бути «членом суспільного союзу». Людину не можна позбавити її природних прав, оскільки таким позбавленням знищується сама природа людської істоти. Природно-правова концепція прав людини, таким чином, акцентує увагу на автономності особистості,

невтручанні держави у сферу її свободи, окреслену правом, на необхідності гарантій державного захисту у випадках порушення прав людини [3, 12].

Наділення приватних осіб низкою прав, у тому числі і по відношенню до держави, має супроводжуватися розробкою механізмів їх гарантування, в якості одного з яких, на наш погляд, виступає громадський контроль. Таким чином, можна зробити висновок, що громадський контроль як явище може існувати лише у тій державі, де визнається пріоритет людини та її прав перед суб'єктами публічної влади. Проте, з іншого боку, необхідно враховувати також і той факт, що громадський контроль є засобом за допомогою якого приватні особи можуть домагатися практичної реалізації положень, закріплених у ст. 3 Конституції України.

Концепція людини, як найвищої соціальної цінності, знайшла свій подальший розвиток також і на науковому рівні, зокрема у працях вчених-адміністративістів, які абсолютно справедливо стверджують, що остання викликала надзвичайно глибокі перетворення у межах адміністративно-правової доктрини. У даному випадку мова йде про зміну поглядів на призначення адміністративного права у демократичній, соціальній та правовій державі, яке має спрямовуватися на утвердження пріоритету прав і свобод людини в усіх сферах її взаємодії з публічною адміністрацією, її органами і посадовими особами. Практично це означає, що адміністративно-правовий режим взаємовідносин органів виконавчої влади і людини повинен виходити із становища особи як такого суб'єкта, перед яким публічна адміністрація відповідальна за свою діяльність, і має ґрунтуватися на беззаперечному визнанні пріоритету прав людини, її законних інтересів, правомірності її вимог і очікувань від діяльності державних органів, їх посадових осіб. Забезпеченню зазначеної спрямованості адміністративного права, як зазначається у літературі, мають сприяти всі здійснювані в Україні заходи щодо покращення стану чинного законодавства і в цілому практики адміністративно-правового регулювання. Зокрема, у змісті адміністративно-правового статусу громадянина перевага має надаватися визначенню не тільки його обов'язків перед державою, а, насамперед, його прав [3, 149]. Одним з таких прав, на наш погляд, має стати право громадян на участь у здійсненні громадського контролю, яке необхідно було б передбачити на конституційному рівні, з послідовним закріпленням у спеціальному законодавчому акті, з віднесенням останнього до кола найважливіших джерел адміністративного права.

В якості продовження ідеї визнання людини найвищою соціальною цінністю можна назвати закріплене на конституційному рівні положення про те, що уся влада у країні походить від народу (ч.1 ст.5 Конституції України). Надаючи тлумачення названому конституційному положенню, Конституційний Суд України зазначив наступне: положення частини другої ст.5 Конституції України «носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні є народ» треба розуміти так, що в Україні вся влада належить народові. Влада народу є первинною, єдиною і невідчужуваною та здійснюється народом шляхом волевиявлення через вибори, референдум, інші форми безпосередньої демократії у порядку, визначеному Конституцією та законами України, через органи державної влади та органи місцевого самоврядування, сформовані відповідно до Конституції та законів України [4]. Таким чином, реалізація влади народом може бути здійсненна або безпосередньо, або через органи публічної влади. Аналізуючи через призму наведених положень інститут громадського контролю, можна дійти висновку, що останній необхідно розглядати в якості одного із способів безпосередньої реалізації влади народом. Такий висновок базується на двох аспектах: по-перше, громадський контроль є способом впливу громадськості на суб'єктів публічної влади. Разом з цим нагадаємо, що можливість впливу одного суб'єкта на іншого є характерним проявом (рисою) влади [5, 116], що, власне, і дозволяє науковцям називати контроль контрольною владою [7, 375]; по-друге, як випливає з наведеного вище Рішення Конституційного Суду України, перелік форм безпосередньої демократії не є вичерпним, а раз так, то громадський контроль у повній мірі може бути визнаний однією з них.

Разом з цим, не можна забувати і про те, що наявність у народу права утворення органів державної влади та органів місцевого самоврядування має, поміж іншим, супроводжуватися і правом контролювати діяльність останніх, оскільки, у разі якщо публічна влада буде реалізовуватися у безконтрольному режимі, це може призвести до узурпації влади, пов'язаної із її зосередженням у руках представників держави. З огляду на викладене, можна підтримати

позицію тих науковців, які вважають, що у демократичних суспільствах народ в обов'язковому порядку повинен мати можливість контролювати владу [6, 375].

Ведучи мову про ідеологічні передумови формування громадського контролю, поряд з викладеним, необхідно наголосити також і на тому, що останній може існувати лише у межах громадянського суспільства. Зупинимося на даному аспекті детальніше.

Проблематика громадянського суспільства почала вивчатися вітчизняними вченими лише після набуття Україною незалежності та проголошення її демократичною, соціальною та правовою державою, в якій визнаються (утверджуються) та забезпечуються права, свободи та законні інтереси людини і громадянина. З огляду на це, можна погодитися з думкою П. Рабіновича, який вважає, що інтерпретація громадянського суспільства має здійснюватися крізь призму прав людини. Такий підхід автор пояснює тим, що: по-перше, саме суспільство (а точніше – нагромаджені ним матеріальні, соціальні, духовні та інші ресурси) є основним джерелом задоволення життєво необхідних потреб людини, «резервуаром» формування і здійснення тих можливостей людини, які, власне, складають право; по-друге, реальні індивідуальні шанси доступу людини до цих ресурсів, користування нагромадженими суспільством благами залежать від того, до якого соціального угруповання належить та чи інша людина, яке становище посідає таке угруповання в суспільстві, якими є взаємовідносини різних угруповань між собою, а також між ними і державою; по-третє, права людини, їх здійсненність безпосередньо зумовлюються тим, якою мірою, в якій спосіб вони схвалені й «розподілені» носіями суспільної («публічної») влади – насамперед державою: в інтересах усіх і кожного чи передусім в інтересах певної частини суспільства [7].

Принагідно зазначимо, що доволі наочно зроблені висновки підтверджуються вітчизняним історичним досвідом, який показує, що за радянських часів, які характеризувалися нехтуванням правами і свободами громадян, громадянського суспільства не існувало. Це було пов'язано, головним чином з тим, що громадяни СРСР не наділялися насамперед суб'єктивними публічними правами, тобто вони не мали можливості вимагати від держави належної поведінки, а також створення можливостей для реалізації наданих їм на нормативному рівні прав та свобод. Зазначене завдання у демократичних, соціальних та правових державах виконується за рахунок норм адміністративного права, покликаного, як відомо, захищати приватних осіб від свавілля державної влади, гарантувати та забезпечувати реалізацію належних їм суб'єктивних публічних прав [8, 129]. З огляду на це, можна зробити висновок, що громадянське суспільство може формуватися та розвиватися за наявності двох основних передумов: по-перше, визнання прав, свобод та законних інтересів приватних осіб та, по-друге, існування демократично орієнтованого адміністративного права, покликаного створювати приватним особам необхідні можливості для реалізації наданих їм правомочностей і, перш за все, у взаємовідносинах останніх з державою. Отже, у певній мірі громадянське суспільство можна визначити соціальним утворенням протилежним державі, яке спонукає останню до створення умов, необхідних для всебічного розвитку та існування членів такого суспільства. Інакше кажучи, громадянське суспільство виступає своєрідною протиположністю державі, яке однак орієнтується на взаємовигідне та безконфліктне існування з нею. Проте, сформульована думка не означає, що громадянське суспільство існує лише для того, щоб щось вимагати від держави. Навпаки, воно орієнтується поміж іншим також і на співпрацю з інститутами публічної влади, на надання їм необхідної допомоги та сприяння у реалізації, покладених на них завдань.

Зазначена форма взаємостосунків громадянського суспільства та держави у свою чергу вимагає формування інституту їх кореспондуючих прав та обов'язків, оскільки у протилежному випадку члени громадянського суспільства будуть розглядатися в якості підпорядкованих державі суб'єктів, а не повноправних учасників відповідних відносин. Відзначимо, що нині на конституційному рівні закладено необхідні підґрунтя для формування названого інституту, що знайшло прояв, зокрема, у ст.3 Основного закону, де зазначено, що держава відповідає перед людиною за свою діяльність, а також у ст.56, яка гарантує приватним особам відшкодування шкоди, завданої незаконними діями або рішеннями посадових (службових) осіб органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Однак, разом з цим, на цьому зупинятися не можна, оскільки без запровадження реальних інститутів відповідальності держави перед громадянським суспільством та його членами названі положення швидко перетворяться у правову фікцію. У зв'язку з цим, на наш погляд, вкрай необхідним виглядає

розробка та прийняття Закону України «Про відповідальність держави за шкоду, заподіяну її посадовими особами під час виконання службових обов'язків». Відсутність названого законодавчого акту, на жаль, дозволяє констатувати, що у нашій державі принцип взаємної відповідальності держави та приватної особи все ще не набув реального втілення у життя, що, зрозуміло, негативно позначається і на стані формування в Україні громадянського суспільства.

Становлення громадянського суспільства, а також намагання політичних та державних діячів сприяти цьому процесу, передбачає з'ясування його найбільш визначальних рис, навколо яких, власне, і має здійснюватися назване «будівництво». Нині у літературі висловлено певну кількість думок з цього приводу. Так, П. Рабінович, вважає, що такими ознаками є наступні:

- 1) визнання людини з її потребами та інтересами, правами й свободами центральним суб'єктом суспільства. На думку вченого, це практично означає, що при вирішенні будь-яких соціальних проблем, справ, питань саме людині, її існуванню й розвитку надається абсолютний, беззаперечний пріоритет. Права людини визнаються тією універсальною межею, переступати яку не дозволено нікому: ні іншим людям, ні їх громадським об'єднанням, організаціям, ні тим більше державі;
- 2) перетворення людей у власників. «Людина, позбавлена реальної, «персоніфікованої» власності на засоби виробництва, перетворюється на особу, «прив'язану» економічною (пролетарій), а колись – і позаекономічною (раб, кріпосний) залежністю до іншої людини – власника. Чим меншою є частка таких залежних людей у складі населення – тим, отже, ширшим є коло осіб вільних, які виключно за своєю волею (а не внаслідок державного тиску, адміністративного або корпоративного примусу) обирають стратегію, спосіб і стиль свого життя»;
- 3) існування ринкової, соціально орієнтованої економіки. Завдяки цьому забезпечуються найсприятливіші умови для здійснення економічних та соціальних прав людини, а також створюються та нагромаджуються матеріальні ресурси, необхідні, насамперед, для забезпечення існування соціально найбільш незахищених верств населення;
- 4) наявність плюралістичного саморегулюючого суспільства політично активних громадян. Рівень складності соціальної структури, ступінь її плюралістичності є одним із показників розвинутості суспільства [7].

Дещо по-іншому характерні риси громадянського суспільства визначає Д.А. Керимов, який наголошує на тому, що останнє:

- утворюється із сукупності осіб, різних націй та національностей, об'єднаних в єдину спільноту у межах відповідної території;
- складається з сукупності добровільних громадських організацій та рухів, які слугують індивідуальному та загальному благу;
- організує реалізацію інтересів усіх заради нормального функціонування та прогресивного суспільного розвитку;
- забезпечує свободу, незалежність та рівноправність усіх своїх членів на підставі широкої демократії [9].

Свій варіант ознак громадянського суспільства пропонує В.П. Горбатенко, зазначаючи, що останнє має місце у випадку:

- пріоритету приватної власності й пов'язаних з нею інтересів власників;
- наявності високорозвиненого «середнього класу», який цементує собою державно-суспільне життя;
- високого рівня життєвих і творчих можливостей самореалізації особистості в усіх сферах суспільного життя;
- функціонування значної кількості суспільно-політичних організацій, які відображають інтереси різних суспільних груп;

- постійного розвитку і утвердження громадськості через обмін взаємодоповнюючими якостями за принципом «політичність громадського суспільства і громадянськість політичного» [10].

З огляду на викладене, виникає питання щодо того, а яка ж з названих концепцій основних рис громадянського суспільства є більш вираженою та максимально наближеною до потреб сьогодення? Відповідаючи на поставлене запитання, зазначимо, що перелік ознак громадянського суспільства не може бути застиглим, оскільки у межах останнього відбуваються постійні трансформаційні перетворення, які, відповідно, вимагають і перегляду його визначальних рис. Крім цього стан та перспективи розвитку громадянського суспільства є залежними також і від історичних, культурних та інших особливостей певної нації. Тому, природним є той факт, що одні ознаки громадянського суспільства можуть з часом замінюватися на інші. Але усіх їх, на наш погляд, буде об'єднувати головна мета існування громадянського суспільства – створення умов для всебічного та повноцінного розвитку особистості у межах демократичної, соціальної та правової держави.

Громадянське суспільство це теоретична конструкція, певний ідеал, який передбачає наявність певної сукупності відносин соціального, економічного, політичного та правового характеру, спрямованих на утвердження і забезпечення прав, свобод та законних інтересів приватних осіб, які проживають на території певної держави. На наш погляд, неодмінним елементом громадянського суспільства виступає правова держава, яка, з одного боку, забезпечує досягні виключно їй передумови для становлення і розвитку громадянського суспільства (юридичними засобами забезпечує визнання, охорону та захист прав людини), а з іншого боку, – виступає певним антиподом до громадянського суспільства, наявність якого однак є обов'язковою, оскільки без нього таке суспільство може перетворитися у деспотію певних соціальних груп або окремих осіб. Фактично, громадянське суспільство та правова держава є системою стримувань та противаг, які перешкоджають їх виродженню та занепаду, сприяючи, як наслідок, конструктивному взаємоіснуванню останніх.

Викладене, власне, і пояснює наявність як у держави, так і у громадянського суспільства певних інструментів впливу на своїх контрагентів. Зрозуміло, що держава володіє більшими можливостями у цій сфері, тоді як громадянському суспільству досягним є, фактично, лише громадський контроль за діями та рішеннями публічної влади.

Таким чином, громадський контроль може розвиватися та функціонувати лише у межах громадянського суспільства, яке, відповідно, варто розглядати в якості необхідної передумови його існування. Разом з цим, у даній сфері просліджується зв'язок і іншого порядку. У даному випадку мова йде про те, що громадський контроль, будучи сформованим у межах громадянського суспільства, набуває ознак засобу за допомогою якого громадянське суспільство виконує покладені на нього завдання.

Отже, з огляду на викладене вище, зазначимо, що в якості основних ідеологічних передумов виникнення та функціонування громадського контролю необхідно розглядати концепцію «людини та її прав і свобод як найвищої соціальної цінності», концепцію «народу як єдиного джерела влади» та концепцію «громадянського суспільства».

ЛІТЕРАТУРА

1. Барабаш Ю. Сутність громадського контролю в Україні / Ю. Барабаш, К. Павшук // Правничий часопис Донецького університету. – 2010. – № 1. – С. 168-175.
2. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
3. Права громадян у сфері виконавчої влади: адміністративно-правове забезпечення реалізації та захисту / [В.Б. Авер'янов, М.А. Бояринцева, І.А. Кресіна та ін.]; за заг. ред. В.Б. Авер'янова. – К.: Наук. думка, 2007. – 588 с.
4. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 60 народних депутатів України про офіційне тлумачення положень частини першої статті 103 Конституції України в контексті положень її статей 5, 156 та за конституційним зверненням громадян Галайчука Вадима Сергійовича, Подгорної Вікторії Валентинівни, Кислої Тетяни Володимирівни про офіційне тлумачення положень частин другої, третьої,

- четвертої статті 5 Конституції України (справа про здійснення влади народом) від 5 жовтня 2005 р. № 6-рп/2005 // Офіційний вісник України. – 2005. – № 41. – Ст. 2605.
5. Великий енциклопедичний юридичний словник / за редакцією акад. НАН України Ю.С. Шемшученка. – К.: ТОВ «Видавництво Юридична думка», 2007. – 992 с.
  6. Сушинський О.І. Контроль у сфері публічної влади: теоретико-методологічні та організаційно-правові аспекти: [монографія] / О.І. Сушинський. – Львів: ЛРІДУ УАДУ, 2002. – 468 с.
  7. Рабінович П. Громадянське суспільство і правова держава (загальнотеоретичні міркування) / П. Рабінович // Українське право. – 1996. – № 3. – С. 22-34.
  8. Елистратов А.И. Основные начала административного права / А.И. Елистратов. – 2-е изд. – М.: Изд. Г.А. Лемана и С.И. Сахарова, 1917. – 294 с.
  9. Керимов Д.А. Гражданское общество и правовое государство / Д.А. Керимов // Право и образование. – 2004. – № 1. – С. 5-16.
  10. Горбатенко В.П. Стратегічні орієнтири взаємодії держави і громадянського суспільства / В.П. Горбатенко // Вісник державної академії керівних кадрів культури і мистецтв. – 2002. – № 3. – С. 127-134.

УДК 342.9:5.08

ШТРАФ ЯК ОСНОВА АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ ДОСТУПУ ДО ІНФОРМАЦІЇ

Шурупова К.В., к.ю.н., доцент

Криворізький національний університет

У дослідженні автор аналізує проблеми застосування такого виду адміністративних стягнень як штраф у якості основи адміністративної відповідальності за порушення законодавства про доступ до інформації. Автором приділяється увага досвіду використання штрафних санкцій за аналогічні правопорушення у країнах СНД. В дослідженні розглянуті питання про розмір і міру адміністративної відповідальності за порушення у сфері доступу до інформації. Автором зроблені пропозиції щодо удосконалення і модернізації норм адміністративного законодавства.

Ключові слова: адміністративна відповідальність, адміністративні стягнення, штраф, межі відповідальності, доступ до інформації.

Шурупова Е.В. ШТРАФ КАК ОСНОВА АДМИНИСТРАТИВНОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ ЗА НАРУШЕНИЯ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА В СФЕРЕ ДОСТУПА К ИНФОРМАЦИИ / Криворожский национальный университет, Украина

В исследовании автор анализирует проблемы применения такого вида административных взысканий как штраф в качестве основы административной ответственности за нарушение законодательства о доступе к информации. Автором уделяется внимание исследованию опыта использования штрафных санкций за аналогичные правонарушения в странах СНГ. В исследовании рассмотрены вопросы о размере и мере административной ответственности за нарушение в сфере доступа к информации. Автором сделаны предложения относительно усовершенствования и модернизации норм административного законодательства.

Ключевые слова: административная ответственность, административные взыскания, штраф, пределы ответственности, доступ к информации.

Shurupova K.V. PENALTY APPROVALS AS BASIS OF ADMINISTRATIVE RESPONSIBILITY FOR VIOLATIONS OF LEGISLATION IN THE FIELD OF ACCESS TO INFORMATION / Krivorizion national university,

Research is built on the basis of opening of maintenance and essence of fine as basis of administrative responsibility of public servants for violation in the field of access to information. In the process of decision of scientific problem we set the scopes of the legal adjusting of application of administrative penalties as a fine in the countries of the CIS, light up not only the existent sizes of fines in the field of violation of access to information but also offer the ways of improvement of administrative legislation.